

HET PESTPROTOCOL OPDC

(bijlage bij het veiligheidsbeleid OPDC)

1. PESTEN

Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen.

Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. Docenten en ondersteunend personeel hebben echter de taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben.

Voor de docenten betekent het dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groepssfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Hoe wordt er gepest?

Met woorden:	Vernederen, belachelijk maken, dreigen, met bijnamen aanspreken, gemene briefjes, mailtjes, appjes schrijven
Lichamelijk:	Trekken aan kleding, duwen en sjoeren, schoppen en slaan, krabben en aan haren trekken, wapens gebruiken
Achtervolgen:	Opjagen en achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden, opsluiten
Uitsluiting:	Doodzwijgen en negeren, bij groepsopdrachten
Stelen en vernielen:	Afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen, kliederen op schoolboeken, fiets beschadigen
Afpersing:	Dwingen geld of spullen af te geven, het afdwingen om iets voor de pestende leerling te Doen
Digitaal:	per mail, whatsapp, snapchat, social media, hacken

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken, dus in onveilige situaties. Een kind dat wordt gepest praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Schaamte
- Angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat pesten dan nog erger wordt
- Het probleem lijkt onoplosbaar
- Het idee dat het niet mag klikken

Mogelijke signalen van gepest worden

- Niet meer naar het OPDC willen
- Niet meer over het OPDC vertellen thuis
- Slechtere resultaten op school dan vroeger
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn

- Zelf blessures scheppen om niet naar het OPDC te hoeven

De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Pesters krijgen vaak andere leerlingen mee, want wie meedoet loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er immers om gepest te worden.

De meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen. De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Zij voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

Het aanpakken van pesten

Pesten op het OPDC is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit het team. In onderstaand protocol staat beschreven op welke manier deze aanpak wordt vormgegeven.

2. HET PESTPROTOCOL

De uitgangspunten

Om dit protocol goed te kunnen uitvoeren binnen het OPDC is er aan de volgende voorwaarden voldaan:

1. Pesten wordt door alle direct betrokken partijen als een probleem worden gezien; docenten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen;
2. Het OPDC is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren;
3. Docenten en onderwijsondersteunend personeel zijn in staat pesten te signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten;
4. Er is een helder stappenplan beschikbaar als onderdeel van het pestprotocol;
5. Het OPDC ontplooit binnen het jaarrooster geplande en ongeplande preventieve (les)activiteiten.

De vijfsporenaanpak

1. De algemene verantwoordelijkheid van het OPDC

De directie en de docenten hebben informatie over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten. Het OPDC werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.

2. Het bieden van steun aan de leerling die gepest wordt

Het probleem wordt serieus genomen. Er wordt uitgezocht wat er precies is gebeurd. Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen. In overleg wordt waar nodig extra hulp en steun aan de leerling die gepest wordt aangeboden.

3. Het bieden van steun aan de pester

Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester. De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen. Wijzen op het gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag. Het aanbieden van hulp door de vertrouwenspersoon.

4. Het betrekken van de middengroep bij het probleem

De mentor/docent bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie.

5. Het bieden van steun aan de ouders.

Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen. Het OPDC werkt samen met de

ouders om het pesten aan te pakken. Het OPDC geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind. De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

Preventieve maatregelen

1. De docent bespreekt op een aantal vaste momenten in schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Tevens bespreekt de docent in zijn groep het pestprotocol. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.
2. De interne contactpersoon komt vier keer per jaar in de groep om de rol van de interne contactpersoon toe te lichten en te praten over veiligheid
3. Elk kwartaal wordt aandacht besteed aan pesten in één of meerdere lessen. De leerlingen ondertekenen aan het eind van deze les(sen) een aantal samen gemaakte afspraken (het pestcontract).
4. Indien een mentor daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groeps gesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd.
5. Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die worden opgenomen in de leerlingdossiers van de leerlingen.

Voorbeeld van een pestcontract

Contract "veilig in school"

Ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen in school. Daarom houd ik mij aan de volgende afspraken:

1. Ik accepteer de ander zoals hij is en ik discrimineer niet
2. Ik scheld niet en doe niet mee aan uitlachen en roddelen
3. Ik blijf van de spullen van een ander af
4. Als er ruzie is speel ik niet voor eigen rechter
5. Ik bedreig niemand, ook niet met woorden
6. Ik neem geen wapens of drugs mee naar school
7. Ik gebruik geen geweld
8. Als iemand mij hindert vraag ik hem of haar duidelijk daarmee te stoppen
9. Als dat niet helpt, vraag ik een docent om hulp

3. HET STAPPENPLAN NA EEN MELDING VAN PESTEN

De docent

1. Wanneer het pesten plaatsvindt binnen de groep op het OPDC, praat één van de docenten (bij voorkeur de mentor) eerst met de gepeste en later met de pester apart. Vervolgens organiseert de docent een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen;
2. Bij een mogelijk strafbaar feit wordt de gepeste geadviseerd aangifte te doen en worden de ouders van dit advies op de hoogte gesteld;
3. De docent bespreekt direct het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt;
4. De docent spreekt met de groep. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de veiligheid in de groep en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid elk groeps lid heeft;
5. Indien het probleem zich herhaalt meldt de docent het gedrag aan de directeur van het OPDC. De docent overhandigt de directeur het dossier met daarin de gebeurtenissen en de afspraken die zijn gemaakt.

De directeur

1. De directeur neemt formeel rol van de docent over bij herhaling van het pestgedrag;
2. De directeur heeft zo nodig een gesprek met de gepeste en de pester apart of organiseert direct een gesprek tussen beiden;
3. In het contact met de pester is het doel drieledig namelijk
  - a. Confronteren
  - b. Mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen
  - c. Helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten
4. In contact met de gepeste wordt gekeken of hij sociaal gedrag vertoont waardoor hij een gemakkelijk doelwit vormt voor pesters;
5. De directeur adviseert zo nodig hulpverlening door de schoolmaatschappelijk werker op vrijwillige basis;
6. Hij stelt alle betrokken ouders/verzorgers op de hoogte wanneer er sprake is van terugkerend gedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject;
7. De directeur bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders;
8. Hij koppelt alle informatie weer terug naar de docenten.

De rol van de schoolmaatschappelijk werker

- a. Ondersteuning van de docenten bij de uitvoering van de verschillende fases in het proces
- b. Op basis van vrijwilligheid bieden van individuele begeleiding aan de pester en gepeste

Disciplinaire maatregelen

Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen blijft volharden in het ongewenste pestgedrag liggen er geen perspectieven meer tot verandering van het gedrag. Het OPDC kan en wil dan geen verantwoordelijk meer nemen voor de veiligheid van de overige leerlingen. Er volgen dan disciplinaire maatregelen (zie protocol schorsing en verwijdering).